

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 3361/2019
25.03.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Слађане Накић Момировић, председника већа, Добриле Страјина и Марине Милановић, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Александар Шћекић, адвокат из ..., против туженог Центра за породични смештај и усвојење са седиштем у ..., кога заступа Државно правобранилаштво са седиштем у Београду, ради исплате, одлучујући о ревизији тужиле изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 4200/2018 од 10.12.2018. године, у седници одржаној 25.03.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 4200/2018 од 10.12.2018. године, тако што се одбија, као неоснована жалба туженог и потврђује пресуда Првог основног суда у Београду П1 2146/17 од 12.10.2018. године.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужени да тужили на име трошкова ревизијског поступка плати 32.900,00 динара.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П1 2146/17 од 12.10.2018. године, ставом првим изреке, обавезан је тужени да тужили по основу минулог рада на име навршених година рада у установама социјалне заштите у којима је тужилца радила пре премештаја на рад код туженог и на основу рада код туженог, а у периоду од 19.09.2014. године до 30.04.2016. године исплати 67.541,50 динара, са законском затезном каматом на појединачне наведене износе, како је то ближе наведено у овом ставу изреке. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да тужили на име трошкова поступка плати 64.557,00 динара, са каматом.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 4200/2018 од 10.12.2018. године, ставом првим изреке, преиначена је првостепена пресуда и одбијен, као неоснован захтев тужиле којим је тражила да се обавезе тужени да јој по основу минулог рада на име навршених година рада у установама социјалне заштите у којима је тужилца радила пре премештаја на рад код туженог и на основу рада код туженог за период од 19.09.2014. године до 30.04.2016. године исплати 67.541,50 динара, са законском затезном каматом на појединачно наведене износе, како је то ближе наведено у овом ставу изреке. Ставом

другим изреке, преиначено је решење о трошковима поступка садржано у ставу другом изреке првостепене пресуде, тако што је обавезана тужила да туженом на име трошкова поступка плати 25.500,00 динара, а одбијен захтев тужиле да се обавезе тужени да јој на име трошкова поступка плати 64.557,00 динара, са каматом. Ставом трећим изреке, одбијен је, као неоснован захтев тужиле за накнаду трошкова поступка по жалби.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужила је благовремено изјавила ревизију, због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешене примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану одлуку, на основу члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11, 87/18), и утврдио да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужила је од 15.11.1993. године до 14.12.2008. године била у радном односу у Центру за социјални рад ..., а од 15.12.2008. године код туженог. Анексом број 3 уговора о раду од 08.10.2014. године, промењен је уговор о раду од 15.12.2008. године у тачки 9, тако што је зарада тужиле утврђена у тачки 8 овог уговора увећана за 0,4% за сваку пуну годину рада остварену у радном односу код туженог, као и у установама у истој делатности обухваћене истим планом мреже, односно основане од истог нивоа власти, и утврђено је право тужиле на увећање зараде по основу минулог рада за 5 година, 9 месеци и 4 дана. Тужени је тужили за период од 19.09.2014. године до 30.04.2016. године исплатио умањену зараду по основу минулог рада, а од маја 2016. године тужени је признао тужили стаж за период док је радила у Центру за социјални рад у ..., без икаквог анекса и почео да јој исплаћује минули рад за период од 1993. године па надаље. Висина потраживања тужиле утврђена је на основу налаза и мишљења судског вештака економско-финансијске струке.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је на основу члана 5. став 1. тачка 1. и става 2. у вези члана 1. став 1. тачка 2. Закона о платама у државним органима и јавним службама усвојио захтев тужиле, с обзиром да је сматрао да су и Центар за социјални рад и Центар за породични смештај и усвојење, установе основане за обављање исте делатности, односно да се ради о истом послодавцу и да тужила има право на додатак на плату за време проведено у радном односу и у Центру за социјални рад и у Центру за породични смештај и усвојење за спорни период.

Другостепени суд је одлучујући о жалби туженог преиначио првостепену пресуду и одбио, као неоснован, захтев тужиле, са образложењем да и поред тога што је реч о установама које обављају исту делатност, установе нису основане од стране истог оснивача, јер је у првом случају оснивач град а у другом Влада Републике Србије, из ког разлога нема основа за урачунавање минулог рада који је тужила остварила код Градског завода за социјалну заштиту то јест Градског центра за социјални рад. Осим тога, другостепени суд је сматрао да је тужила са туженим потписала анекс уговора о раду, чије одредбе за урачунавање минулог рада оствареног код претходног послодавца садрже

услове идентичне наведеном законском решењу, те да тужила овај анекс није оспаравала, што значи да је исти и даље на снази и да производи дејство у правном промету.

По оцени Врховног касационог суда, погрешно је другостепени суд применио материјално право када је преиначио првостепену пресуду.

Чланом 10. ставом 1. Закона о социјалној заштити („Службени гласник РС“, бр. 24/11), прописано је да се установе социјалне заштите оснивају ради остваривања права у области социјалне заштите и пружања услуга социјалне заштите утврђених овим законом, као и ради обављања развојних, саветодавних, истраживачких и других стручних послова у социјалној заштити и остваривању другог законом утврђеног интереса. Ставом 2. истог члана, прописано је да установу социјалне заштите може основати Република Србија, аутономна покрајина, јединица локалне самоуправе и друго правно и физичко лице, док је ставом 3. истог члана прописано да центар за социјални рад може основати само јединица локалне самоуправе, а завод за социјалну заштиту и установу за васпитање деце и омладине само Република Србија, односно аутономна покрајина. Чланом 63. ставом 1. истог закона прописано је да Влада утврђује мрежу уснова социјалне заштите које пружају услуге домског смештаја, социјално - здравствених уснова и центара за породични смештај и усвојење које оснива Република Србија односно аутономна покрајина, ставом 2. истог члана да установе социјалне заштите које пружају услуге домског смештаја оснивају се као установе за децу и младе или као установе за одрасле и старије кориснике, а ставом 3. истог члана да мрежом из става 1. овог члана ближе се уређују просторни распоред, делатност уснова које пружају услугу домског смештаја, њихови капацитети и групе корисника.

Чланом 5. ставом 1. тачком 1. Закона о платама у државним органима и јавним службама („Службени гласник РС“, бр 34/01), прописано је да додатак на плату припада за време проведено у радном односу (минули рад) – у висини од 0,4% од основице, за сваку пуну годину рада остварену у радном односу код послодавца, у смислу члана 1. овог закона. Ставом 2. истог члана, прописано је да све установе у истој делатности обухваћене истим планом мреже, односно основане од истог нивоа власти сматрају се истим послодавцем у смислу става 1 овог члана.

Посебним колективним уговором за социјалну заштиту у Републици Србији („Службени гласник РС“, бр 22/02, 11/15), као и Посебним колективним уговором за социјалну заштиту у Републици Србији („Службени гласник РС“ бр. 11/15, 29/19), који су се примењивали у спорном периоду, чланом 1 и 2 било је прописано да овим колективним уговорима у складу са законом, Влада Републике Србије и Синдикат запослених у социјалној заштити Републике Србије, као учесници уређују права, обавезе и одговорности запослених и послодавца из области рада и радних односа, као и међусобне односе учесника Уговора, а да се појединачним колективним уговором не могу утврдити мања права запослених од права утврђених Уговором, а могуће је утврдити већа права, у складу са законом. Чланом 60. ставом 1. тачком 1. Посебног колективног уговора за социјалну заштиту у Републици Србији („Службени гласник РС“, бр 11/15), који се непосредно примењује, прописано је да запослени има право на додатак на плату за време проведеног у радном односу (за минули рад) – 0,4% од основице за сваку пуну годину рада остварену у радном односу у установама социјалне заштите. Чланом 19. ставом 1.

тачком 1. Посебног колективног уговора за социјалну заштиту у Републици Србији („Службени гласник РС“ бр. 22/02), који се претходно примењивао, било је прописано да се зарада запосленог одређена законом увећава за време проведено у радном односу (минули рад) у висини 0,4% од зараде, за сваку пуну годину рада остварену у радном односу.

Чланом 1. Уредбе о мрежи установа за социјалну заштиту („Службени гласник РС“ бр. 16/12 и 12/13), прописано је да се овом уредбом утврђује мрежа установа социјалне заштите које пружају услуге кућног смештаја и центара за породични смештај и усвојење коју је успоставила Република Србија, односно аутономна покрајина, и ближе уређује просторни распоред и активности установа које пружају услуге кућног смештаја, њихови капацитети и групе корисника. Ставом 2. истог члана, прописано је да преглед просторне дистрибуције, активности, капацитета и група корисника установа социјалне заштите из става 1. ове уредбе, одштампан је заједно са овом уредбом и чини њен саставни део. Чланом 4. прописане су делатности Центра за породични смештај и усвојење. Чланом 6. прописано је да су постојеће установе социјалне заштите које пружају услуге кућног смештаја и центри за породични смештај и усвојење који настављају да раде у складу са овом уредбом дужне да своје опште акте ускладе са овом уредбом у року од шест месеци од дана њеног ступања на снагу. Чланом 7. прописано је да ће у јединицама локалне самоуправе на чијој територији се, у складу са овом уредбом оснивају центри за породични смештај и усвојење, до њиховог успостављања и обезбеђивања услова за почетак рада, задатке из њихове надлежности обављати центри за социјални рад основан у тим јединицама локалне самоуправе, у складу са Законом. Према прегледу распореда, делатности, група корисника и капацитета установа социјалне заштите, који је саставни део ове уредбе, установљене су три категорије установа: Установе за децу и младе; Установе за одрасле и старије и Центри за породични смештај и усвојење.

Тужилца тужбом тражи да се обавезе тужена да јој по основу минулог рада на име навршених година рада у установама социјалне заштите у којима је радила пре премештаја на рад код туженог и на основу рада код туженог, за период од 19.09.2014. године до 30.04.2016. године исплати 67.541,50 динара, са каматом.

Када се пође од напред цитираног члана 5. става 2. Закона о платама у државним органима и јавним службама, којим је прописано да се истим послодавцем у смислу става 1. овог члана, сматрају установе обухваћене истим планом мреже, односно установе основане од стране истог нивоа власти, то следи да се истим послодавцем сматрају све установе обухваћене истим планом мреже, као и да се истим послодавцем сматрају установе основане од стране истог нивоа власти, односно да је довољно да је испуњен само један од ових критеријума. С обзиром да и Центар за социјални рад и Центар за породични смештај и усвојење обављају делатност социјалне заштите и да се ради о установама обухваћеним истим планом мреже, то следи да је тужилца у радном односу код истог послодавца од 1993. године, са којих разлога тужилци припада додатак на плату за време проведено у радном односу у Центру за социјални рад и у Центру за породични смештај и усвојење на основу члана 5. Закона о платама у државним органима и јавним службама. Да се ради о истом послодавцу, то произлази и из напред цитираног члана 63. Закона о социјалној заштити, а на основу ког члана је Влада Републике Србије донела Уредбу о мрежи установа социјалне заштите, којом је између осталог и то чланом 7.

прописана надлежност центра за социјални рад да врши послове за које је било предвиђено оснивање центра за породични смештај и усвојење, односно да су Центар за социјални рад и Центар за породични смештај и усвојење, установе које су део истог система мреже социјалне заштите. Осим наведеног, чланом 60. ставом 1. тачком 1. Посебног колективног уговора за социјалну заштиту у Републици Србији („Службени гласник РС“, бр 11/15), који се непосредно примењује, прописано је да запослени има право на додатак на плату за времеведеног у радном односу у установама социјалне заштите, које су и Центар за социјални рад и Центар за породични смештај и усвојење, а претходно важећим Посебним колективним уговором за социјалну заштиту у Републици Србији („Службени гласник РС“ бр. 22/02), било је прописано право на увећану зараду по основу минулог рада у вези дужине трајања радног односа, а не категорије и врсте послодавца.

Стога, са напред наведених разлога, супротно закључку другостепеног суда, тужила има право на додатак на плату за времеведено у радном односу и код Центра за социјални рад и код Центра за породични смештај и усвојење, јер ово право тужили припада на основу напред цитираних одредби закона, подзаконских аката и на основу посебних колективних уговора, који се, када су у питању права из радног односа запослених у установама социјалне заштите, непосредно примењују, и са којих разлога је другостепена одлука преиначена, с обзиром да је донета погрешном применом материјалног права.

На основу члана 416. став 1. ЗПП одлучено као у ставу првом изреке.

С обзиром на то да је тужила успела у поступку по ревизији, то је обавезан тужени да тужили на име трошкова поступка по ревизији плати 32.900,00 динара, а који трошкови се односе на име састава ревизије од стране адвоката у висини од 12.000,00 динара, као и на име таксе за ревизију у висини од 8.360,00 динара и на име таксе за одлуку по ревизији у висини од 12.540,00 динара, са којих разлога је на основу члана 153, 154. и 165. ЗПП одлучено као у ставу другом изреке.

**Председник већа-судија
Слађана Накић Момировић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић